

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Основи митної справи»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Експертиза та митна справа»
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Рачинська Зоя Павлівна

старший викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

Контактний телефон	+38-050-982-76-45, +38-067-105-16-25
Електронна адреса	Zojar87@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tpt.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Вивчення теоретичних та практичних питань функціонування митної системи України, що пов'язано з необхідністю створення нових підходів до розробки та прийняття управлінських рішень з питань зовнішньоекономічної діяльності
Тривалість	4 кредити ЄКТС/120 годин (лекції 16 год., практичні заняття 32 год., самостійна робота 72 год.)
Форми та методи навчання	Форми: лекція-візуалізація, практичне заняття, самостійна робота поза розкладом, консультація. Методи: лекції (пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу, сторітеллінг, дискусійний); практичні (частково-пошуковий, дискусійний, імітаційний); самостійна робота (дослідницький, метод самоконтролю).
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність знань з історії торгівлі та підприємництва в Україні, основ бізнесу
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні, спеціальні)	Програмні результати навчання
--	--------------------------------------

СК06. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно -правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.	ПР16. Знати нормативно -правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних структур і застосовувати його на практиці.
СК09. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур.	ПР17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
СК 12. Здатність здійснювати митний контроль та митне оформлення товарів, забезпечувати виконання митних процедур щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму	ПР23. Знати порядок митного контролю та митного оформлення товарів, що перетинають митний кордон України; послідовність операцій при декларуванні товарів; характеристику митних режимів, що застосовуються при митному оформленні товарів і транспортних засобів.
СК 13. Здатність використовувати методи митно -тарифного і нетарифного регулювання для виконання та контролю зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів ринку.	

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Організація і законодавча база державної митної справи		
Тема 1. Основні етапи розвитку державної митної справи та митного законодавства в Україні.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на тему «Еволюція митної системи в Україні».
Тема 2. Органи виконавчої влади, які реалізують державну політику у сфері державної митної справи.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Проаналізувати сучасні вимоги до працівників митних органів України та сформувати портрет «ідеального» митника.
Тема 3. Митні режими і умови їх застосування.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на тему «Особливості здійснення митного контролю товарів, що постачаються магазинами безмитної торгівлі на повітряні та водні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів».
Модуль 2. Здійснення державної митної справи		
Тема 4. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Скласти схеми та описати митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі; авіатранспорті; залізничному та морському транспорті.
Тема 5. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: «Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів, що зберігались на складах митних органів»; «Розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням».
Тема 6. Митний контроль.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на теми: «Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю»; «Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю».

Тема 7. Митне оформлення.	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Скласти перелік документів та відомостей, необхідних для митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення відповідно до виду транспорту, яким здійснюється перевезення товарів: автомобільним транспортом; водним транспортом; повітряним транспортом; залізничним транспортом; трубопровідним транспортом та лініями електропередачі.
---------------------------	--	---

Інформаційні джерела

1. Митна справа : Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак, К. О. Дорошкевич, А. В. Тодощук, М. Г. Бортнікова, Р. Б. Рогальський. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 232 с.
2. Митна справа : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; за ред. П. В. Пашка. Київ : Київ.нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 572 с.
3. Митна справа : підручник / О. П. Гребельник. 4-те вид., оновл. та доповн. Київ : Центр учб. л-ри, 2014. 472 с.
4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
5. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь : 2019. 410 с.
6. Ivanova T. V. Customs business: lecture notes [Electronic Resource]: Teaching manual for the students Specialty 051 "Economics"; Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic institute. – Electronic text data (1 file: 2,7 MB). – Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic institute, 2021. – 160 p. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39767>.
7. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа: підручник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 240 с.
8. Мельник О.Г., Микитин О.З., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Моторнюк У.І. Експертиза в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності: навчальний посібник. – Львів: Міські інформаційні системи, 2020. – 72 с.
9. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Дорошкевич К.О., Тодощук А.В., Мукач О.В., Дорош О.І. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євроінтеграції: теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять. – Львів: Міські інформаційні системи, 2019. – 128 с.
10. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>
11. Митна справа : підручник / за ред. О. М. Мозгового. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 468 с.
12. Корінько М. Д., Соколов В. П. Основи митної справи : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2024. – 312 с.
13. Федотова М. О. Митні режими та митна політика України : навч. посіб. – Харків : Право, 2023. – 256 с.
14. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змін. і доп. станом на 2024 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2024.
15. Про Єдиний митний тариф : Закон України від 05.02.1992 № 2097-XII (у ред. станом на 2023 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2023.
16. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (у ред. станом на 2024 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2024.
17. Кравченко О. В. Сучасні тенденції розвитку митної політики України // Вісник митної служби України. – 2023. – № 2. – С. 14–22.
18. Гриненко Т. М. Діджиталізація митних процедур у країнах ЄС та Україні // Економічний простір. – 2024. – № 185. – С. 75–85.
19. Лисенко Р. П. Проблеми вдосконалення митних формальностей у 2023–2025 рр. // Фінанси України. – 2025. – № 1. – С. 98–107.

Додаткові

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959- XII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12>.
4. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти

контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 № 751. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/751-2010-п>.

5. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: Наказ Міністерства фінансів України від 12.12.2012 № 1316. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0318-13>. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: Наказ Міністерства Фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15>.

6. The World Trade Organization (WTO). Сайт. <https://www.wto.org/>.

7. World Customs Organization. Сайт. <http://www.wcoomd.org/>.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office, MD Office (MD Info, MD Explorer, MD Declaration)
- Дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> **Положення про повторне навчання:** https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>;

Інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта): <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvedialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (2,5 балів); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (6 балів); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (6 балів); поточна модульна робота (3 бали)	23,5
Модуль 2 (теми 4-7): відвідування занять (3,5 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (10 балів); поточна модульна робота (4 бали)	36,5
Екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	Участь у наукових гуртках	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни